

اداره مرکزی :
انقره ده ، استانبول جاده سنده انقره
معارف امینلکی پاننده کی دائره

استانبول بوروسی :
استانبولده ، انقره جاده سنده 87 نومروده
دائرة مخصوصه

حیات

میان دایم حیات ... دنیای دها جور حیات قاتالم ...
- نیجه -

نسخه سی هجده 15 غرور شر .
سنه لکی پوسته ایله 7,5 لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین 7,5 دولار) .

ابونه ، اعلان ایشلری ایچین استانبول بوورسونه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرنک مرجعی انقره مرکزیدر .

صافی : 86

آقره ، 19 تموز ، 1928

4 نجی جلد

مصاحبه :

نظریه و عملیه

اولمش بویوک ملی قهرمانلرک روحی مقانیزمه سنی
صراحتله کوستر . فقط بو قدرت ، آنجق
اندر دینه جک قدر مستثنا اولان قابیلرک ایچندن
فیثقیریر . بر جمعیت ، مستثنالرک دکل ، بلکه
متوسطلرک و « معتاد » لرک وجوده کتیردیکی
برکومه شکلنده کوزو کدیکی ایچین ، هیمز ،
« داهی » نک روحنده برلشن عنصرلری آنجق
پارچه لایه رق و آیره رق ادراک ایده بیلیرز .
ایشته عملیه و نظریه مسئله سی ، بو ضرورتدن
چیقار . فکر آدمی و ایش آدمی تیپلری ،
نه قدر یاراتیجی اولور ایسه اولسونلر ،
عحق صورته ، حیاتی بوتون گوشه جکلریله
قاورایان « بویوک داهیلر » قدر کنیش اولامازلر
و اوندن دولاییدرکه بونلر ایچین دخی عملیه
و نظریه مناقشه سندن قورتولمق ممکن دکدر .

بزم آرامزده بو کونکی عملیه و نظریه
مناقشه سی ، حیاتک کنیشلکی قاورایامیور
کوزوکن علمجیلکه قارشى چوق محق برتقیدله
باشلایور . بوتقید ، یالکز محق اولدینی ایچین
دکل ، بلکه دها فضله تنقید ایدیلن شیئه یکی بر
حمله ویرمک ، کندیسنى قورتارمغه سوق ایتمک
احتیاجنی طوغورمق اعتباریله ده دقتمزى جلبه
لاقدر . بو کونکی لیسه طلبه سی بیله « علم » ی
حادثاته حاکم اولمق ایچین « اولدن سزمک
و کورمک » ملکه سنی بخش ایدن بر واسطه
اولمق اوزره تلقی ایتمکی اوکره نیورلر . علمک
بو تعریفی ، علمجیلکه قارشى بوکون آرامزده

عملیه ایله نظریه آراسنده کی مناسبتلر ، یالکز
شو ویا بو مملکت مسئله سی حقنده دکل ، بلکه
دها عمومی برجه بدن و بوتون بر جمعیت حیاتی
ایچین ده موضوع بحث اولابیلیر : دور دور
انسانلرک حیاتی دها چوق سویور کوزو کدکلرینه ،
مادی و صاف بر حیات تلقیسیله اکتفا ایدرک
حضور ایچنده یاشادقلرینه دائر بزه متعدد مثاللر
ویرن عینی تاریخ ، برچوق زمانلرده ده عینی
انسانلرک حیاته قارشى استکراه ایله باقدقلرینی
طاش ، طوپراق و آندن برعالمه دکل بلکه چوق دها
آسوده ، تمیز و براق بر « فکر » عالنه طاپدقلرینی
اوکره تیور . دینده و فلسفه ده مختلف مذهبیلر
و مسلک لری ایچنده بو ایکی ضد ذهنیتک الیمتیلر
مثاللرینه راست کلیورز . واقعا بو مثاللر ، بزم
بحث ایتمک ایستدیکمز موضوعک چوق کنیشه مش
بر نمونه سیدر ؛ فقط بونلرک آراسنده بر تمثیل
یایمق یالکز ممکن دکل ، بلکه ایضاحلری ایچین
لازم بر یولدر قناعتندیم .

بر آز اول دیمشده که نظریه ایله عملیه
آراسنده کی مناسبت حقنده کی شهیلر مز ، بالخاصه
بر انقلاب دورنده دها قوتلی و جانلی بر صورتده
ایچمزده یاشار . بو ، غایت طبیعیدر . چونکه
انقلاب ، یکی بر حیاتک یالکز دوشونولوشی دکل ،
بلکه یاپیشی در و هر بر آتیلان انقلاب آدمی ،
روحک بو ایکی تجلیسنى بر بردن تفریق ایتمک
ممکن اولامیه جق قیدر مادتا نه نستانتانه بر قاوراییشه
احتوا ایدن بر « عالم صغری » در : دوشونجه
ایله حرکتک بو صمیمی ازدواجی ، بزه موفق

بوکون علمکستزده ، فکر عالمی ایله عملی
حیاتک تماس ایتدیکی هیچ بر مسئله یوقدرکه
شو سؤالک هر هانکی بر شکلده بدایه حل
ایدلمش اولماسنى استلزام ایتمه سین : تفکر و حیات ،
علم و تطبیقات ، نظریه و عملیه ، بر برلیله ناصل
تالیف ایدیلیدر ؟

فکرتاریخیمزک مختلف صفحه لری ، بوسؤالک
بر برینه ضد اولان مختلف حل طرزلرینه شاهد
اولمشدر : صرف علمک پتپرستلکی یاپان
دورلر اولدینی کی عملی احتیاجلره قارشى اورته یه
قونه جق و عملی تدبیرلرک یکانه و کافی دوا اولابیله
چکنه ایناندیغمز زمانلرده واردر . بر طرفده
حیاته و عملیه یه کوزلرینی یومان بر علم کولتوری
دیگر طرفده نظریه یه اهمیت ویرمه یین جسور بر حیات
تلقیسی ؛ ایشته بونلر هر دورده و هر ایشک باشنده
موجود اولدینی ظن ایتدیکمز یوقاریده کی سؤالک
بر جوابیدر . بواکی ضد استقامت اوزرنده
مختلف نسبتلرده ، دها فضله حیاته یا قلاشمغه چالیشان
علمجیلکه و یا خود نظریه یه التفاتدن چکینه یین
عملیه جیلکه مثاللر کورورز .

بوکون عملیه ایله نظریه آراسنده کی تماس
نقطه لرینی ، بونلرک بر برینه قارشى اولان وضعیتنی
و آرارنده کی موازتی بولوب سزمک ، او یله
ظن ایدیورم که ، فکر مسئله لر مزک الک حرارتلی
واک جانلی بر نقطه سیدر . هر دورده ایچین ایچین
یاشایان بوسؤال ، بویوک بر انقلاب دوری ایچنده
بوتون ذهنلری اشغال ایدن ویا ایتمک لایق
اولان - حتی حقیقی - بر فلسفه مسئله سیدر .

روان دور و دیر و دل پاک صوک کتابی

سياحت ادبياتی محققہ دوم و نمبر ۱

رولان دورژوله سس، صوك اون سنه ظرفنده
 كنديسنى طانيتمش فرانسز اصحاب قلمنك اك معروفلرندن
 بریدر. شهرتی، هاری باربوس كبی، حرب عمومی یه
 عائد رومانلرینه مدیون بولونان بوهنوز كنچ ادیبك
 صوك اونچ اثری شرق و اقصای شرقه عائد
 سیاحتنامهلر اولوب، بونلك اك كوزلی اولان (پارتیر)
 اسمیلیسی، ثروت فنون صاحبی احمد احسان بكك
 قلمیله و (یولده) عنوانیله توركجه یه نقل ایدلدی.
 (پارتیر) اوقدر پر حیات چهره و تصویررله طولو،
 و اوقدر ذوقله، لدت و استقاده ایله اوقونان
 بر كتابدر كه، اطرافنده مع التأسف لایق اولدینی
 علاقہ یی او یاندیرامایان بو ترجمه دن طولای احسان بكك
 حس انتخابی جداً تبرك ایجاب ایدر. رولان
 دورژوله سك، بنی بومقاله یی یازمغه سوق ایدن صوك
 كتابی ایسه، (لاقاروان سان شامو) یعنی (دوه سز
 كروان) اسمی طاشیمقده و محرك اسكندریه دن
 باشلیه رق قاهره ایله فلسطینی كچرك، شامه و سوریه
 چوللرینه وارن بر سیاحتی آكلاتمقده در. مؤلفك
 دوه سز كروان تعبیریه توصیف ایتدیكى، سیاحت
 آژانلرینك ترتیب ایتدكلى قافله لری تشكيل ایدن
 بیک بر ملندن و اکثریت عظیمه ایله انكلیزله
 آمریقالیلردن مركب جماعتلدر كه، چوللرده شمندوفر
 و هیچ اولمازسه اوتوموبیل ایله طولاشدقلرندن،
 دوهیه احتیاجلری و دوه ایله مناسبلری قالمشدر.
 رولان دورژوله سده بحث ایتدیكى یرلری بویه
 بردوه سز كروانه قاتیلار قزدیكى ایچون، كتابنه
 بواسی ویرمش. فقط بن بومقاله یی، موضوع بحث
 شهرلر و ملكتلر حقنده فرانسز محررینك مشهودات
 و مطالعاتی دكل، فقط اترك طرز ترتیبی ایله مناظر
 طبیعی و آبادات تاریخیه قارشیسنده التزام ایله دیكى
 طرز تحسسی تدقیق ایدرك رولان دورژوله سك
 سیاحت ادبیاتنده آحق ایسته دیكى پیغیر حقنده
 بر حسب حالده بولونق املیه یازیورم. وطن ایدیورم،
 بویه بر حسب حاله و بویه بر تدقیقه، سیاحت ادبیاتی
 تعبیری قیصه بر ایكى جمله ایله تعریف و تصویر ایتكله
 باشلامق ایجاب ایدر.

وسائط مناقله نك شيمديكندن اون مثلى ، يوز
مثلى ابتدائى اولدينى و مسكنلىرى اولان دنيا نك
بك چوق يرلىرى كندىلرينه مجهول بولوندينى تاريخدن

محصور قالغه مجبوریتلری عمومی وکلی فکر لر ذوقندن
اونلری عادتاً محروم بر اقصا شدرد . حال بوکه بو ذوقک
ضموره او غرامه سی تاریخ علمی ایچون بر فلاکتدره
بو وضعیتده برده تاریخ فلسفه جیلرینک بالنسبه سر آزاد
قالمش نظری و عمومی ترکیبچی مساعیلری ده اولماز سه
تاریخندن استفاده بلکه ده محشره قالا جقدرد . نه بنده
نه ده کیمسه ده بو درجه صبر و تحمل تصور ایدمه .

و تقلیددن باشقه پایه جقلمی برشی یوقدر واک عقلیلیر
دائما اختصارلردر .

يکيلر ايسه ماضيده کوردکلی بیره مقابل
استقبالده « فوق البشر » لره منتظر درلر . بونلرک
ایده آل مکتبلی داٹما « یکی مکتبلر » در . بونک
ایچون درکه چوجفک خوجا اطرافنده دکل ، خوجانک
چوجق اطرافنده دونه سنی ایسترلر . ینه بونک
ایچوندرکه حریت ، سر بستانک وابداع طرفداریدرلر
والک یازاتیجی قابلیت داٹما کنجلردن بکلرلر . « انتباه » دن
XIX نجی عصره قادار بوماهیتده چارپیشان اسکیکلک
ویکیکلک بو عصرده ترقی قناعتی فدا ایتمه مکله برابر
اسکیلرک ایده آلکنده برنظام فلسفه سی اولدیغی وجعیتلر
ایچون بونکده لازم اولدیغی ایلری سوره رک
سکونه و نظام ایچنده ترقی برنسیپی ایشله دکلرنندن
« تسکاملجی ترقی پرورلر » صیره سنه کچدیلمر . مظفر
اولونجه یه قادار « اختلاجلی » ویا « انقلابی ترقی پرور »
اولان بورژووالرک بوصورتله « تسکاملجی » اولمالری
غایت طبعی ایدی . مع مافیه آراده کی فرق ، ترقیده
سرعت و تدریج کبی بر اعتدال فرق اولقی اعتباریله
حیات و تاریخ تلقیمی اصلا ده کیشمش دکلدره برده
ترقی فکرینک تاریخنه صداقتدن آیریلایه رق بوبابده کی
مختلف وحتى معارض تلقلیلر دخی یرلی یرنده ذکر
ایدلمشدر . تاکه قارئلر ، موضوع حقنده سبقت
ایتمش بوئون فکرلری مقایسه لی برصورتده دوشونوب
حاکمه ایده سلسینلر .

تاریخ علمی و ارکن فلسفه سیله نه دن اوغراشمه لی
دیه جکار یوق دکلدر . فقط بونلر دوشونمورلرکه
تاریخ فلسفه جیلری اولماسه یدی ائزده کی بوتون تاریخلر
تصنیفسز ، شکلسز ، تعضوسز بر سورو حکایه دن
عبارت قالاچقلردی . الیوم همان بوتون تاریخ عالمینک
قبول ایتدکلری قرون اولی ، قرون وسطی و قرن اخیر
تصنیفی سیله تاریخ فلسفه جیلری طرفدن یاپیلماشدر .
نرده قالدی که بوتون علملر نهایت النهایه بر فلسفه یه
منجر وتکونیاته چار ناچار چارمغه مجبور اولدقن
صوکر تاریخ علمی بوندن ناصیل وارسته قالا سیله جک ؟
بو یوک فرانسه مبحث معرفتجیسی (م . مه رسون) ک
دیدیکی کی : « فلسفه یی علمدن آیران فرق ، حقیقته
وازمده اولکنک ایکنجیسیندن دها عجول اولماسندن
عبارتدر . » بوجمله واقعه لره هیچ تماس ایتمدن
آلابیلدیکنه اولورسه بوکا ذاتاً فلسفه ده دینه من .
بناء علیه حقیقی تاریخ فلسفه سنک استعجالی آنجق
واقعه لر محشرینه مهما امکان بر تعضو معنا ویرمه سنده
اولابیلرکه بویاپیلما دقجه تاریخدن عمومی بر فکر آلفه
امکان قالماز . بوعمووی فکر واقعا مجرددر . فقط
مجرد و عمووی فکرلر اولما دقجه ده محاکمه و علم ممکن
اولماز . هیچ شبهه یوق که تاریخ فلسفه سنک برآز
استعجال ایله واصل اولدینی فکرلر نظری وحقی
فرضیدرلر . فقط نه چاره که علملر ، موضوعلرینک
مفضلیتی نسبتنده فرضیه لردن الهام واستقامت آلابیلورلر .
فضله اولارق تاریخی تدقیقاتک الیوم حدودسز بر
صورتده کنیشه یین ساحه سنده کی اختصاص شعبه لری
اوقادار حوفا لمشدورکه بونلرک کندی دارا حق ناحیه لرنده

اعتباراً ؛ انسانر ، بعضاً ایشلرینک الجا آتیله ، بعضاً باشقه بر مملکتده دها اینی برایش بولایلیمک امیدیله . بعضاًده صرف یکی دیارلر کورمک ارزوسیله سیاحتلره چیقمشلر ، و بونلرک بعضیلری ده ، اختیار ایلش اولدقلری سیاحتلرک تحسینسات و مشهوداتی حکایه ایدن اوزون ویا قیصه اثرلر وجوده کتیرمشلردر . بو اثرلرک بر قسمی ، صرف تاریخی ، اقتصادی ، فنی ویا سیاسی بعضی مشاهدات و تدقیقات قیمتی اعتباریله اوقونولان و صراجعت ایدیلن بر طاقیم مأخذلردرکه ، محررلرینک کوروشلرلنده ویا زیشرلنده برتهییج صنعتکارانه بولونمادینی ایچون ، بو اثرلرک ادبیات ایله هیچ بر علاقه لری یوقدر . فقط ، بعضاً ، قیمتی معلوماتی و شایان دقت مطالعاتی ده احتوا ایتمین سیاحت کتابلری ، ایچلرلنده کی تصویرلرک موفیقی و اسلوبک سحر و فسونی سایه سننده الکیمیتی آثار ادبیه درجه سننه یوکسه لمشدور . نته کیم طولاشدین مملکتلرک هیچ بری حقنده صحیح و سالم بر فکر ایدینه مه مش و اوزاق و یاقین نره دن بحث ایدرسه ایتسون دائماً اولوم دوشونجه و قورقوسیله حیاتلرک هر آنی زهراین روحنک اضطرابلرینی ترم ایتمش برلوقی ، انجی اسلوبنک سحری و طبیعت تصویرلرلنده کی قوتلی کوستریشی سایه سننده بوسیاحت ادبیاتنک الکیوک استادلرندن بری اولمشدر . بوتون ژاپونیانک حدودسز برعزم و غیظ ایچنده دوسلرله بوی اولچوشوب اولنری بهمه حال یه نلک حرصیله کیجه کوندوز چالیشدین تاریخلرده میقادونک مملکتی زیارت ایتمش اولان پهرلوقی ، بو ژاپونیانی کاغد کی اولرده اطوران ، مندیله قدر باغچه لرده بزم اوموزیمزه یتیشن آغاجلر آلتنده جای ایچن والرنده کی یلپازه لرله ایکی قات یره دوشه رلک انسانی سلاملایان ، قوشلر قدر تهلسکسز و چوجوقلر قدر عاجز برخلقک وطنی اولارک کوروب کوسترمشدی . فقط بو کوروشلر نه قدر یا کلش و محاکمه لر نه رتبه بسیط اولورسه اولسون ، (مادام قریزانتم) ده ، (لاترووازیهم ژونهس دومادام پرون) ده حق حیاتی حائر اثرلردن دکلدر ؟

اولیا چلبی به مالک اولماسه یدق، اسکی ادبیاتمزک
 بو وادیده یازلش اثرلرندن هیج بر نمونه ارائه سی
 بزم ایچون ممکن اولیه جقدی. چونکه شرفده علم،
 انجق قرغه طوغری یتیه ییلن بر مدرسه تحصیلندن

دیکمندن تاریخ فلسفه سنه قارشى کوسکونلک آنجیق کوتولری ایچون اولسه کړک . وفی الحقیقه مشخص واقعہ لری اہال ایدہ رک کندی انفسیلکنہ دالمش ہر فلسفہ ناصیل کوتو ایسہ تاریخ متخصصلرینک مساعیلر نین حقیقہ مستفید اولامش بر تاریخ فلسفہ سی دہ اولہ کوتودر .

مکتبہ

حزیندره برسیاحت دکل فقط برموقوفیت خاطراتی
اولفله برابر، حسین جاهد بکک (مالطه خاطره لری) نیده
سیاحت اثرلری میانه ادخال ایندکدن سوکره ،
فالخ رفقی بکک بره زیلیا سیاحتنامه سینه کلپور و بو
وادیده کی تورکجه کتابلرک الکیمتلیسی ونوعک بوتون
شرائطی الکجامع بولونانی بوالدینی حکمنه وارپورز.
صانیورم که ، بره زیلیا حقنده او قودینم برقاچ اجنبی
اثرک هیچ بری ، هنوز غیرمنتشر اقسای بولوندینی
سویلین بولوندن کوزل و قیمتلی دکلدر و اثر هانکی
اجنبی لسانه نقل ایدلسه بوکا تحمل ایده جک، باشقه
بر محیطدهده یاشایاچق قابلیتدهدر . . . بو سطرلری
یازارکن، فاروق نافذک حیاتده جقه جنی خبروبریان
آناطولی مکتوبلرینی هنوز کورمه دیکم ایچون ،
فالخ رفقی بکک اثریله بزده کی سیاحت ادبیاتک بوتون
شایان دقت بمحصولارینی صایوب بیتیرمش اولدینمه
قانع بولونیورم : برتک رافک برکنارینه صیرالاناچق
مقدارده برقاچ اینجه کتاب !

اسلوبنده کی خصوصیت و قیمت سایه سنده
سیاحتنامه تک بر شعر ، بر رومان، برپه س، بر تنقید
صلاحیت و اهمیتله ادبیات حدودلرندن ایچری کیردیکنی
قبول ایدنجه ، اوزرنده کوروشوله جک وتوضیحه
چالیشیلاچق برخیلی نقطه قالیورکه، بولردن بری ده
شودر : بر محرر نره لرده طولاشایدکه، تحسینات
ومشهوداتی کتاب شکنده یازماغه لیاقت و بو کتاب
آثار ادبیه آراسینده بر موقعه حق قازانسون ؟ . .
کچنلر ده ؛ آلتنده معتبر برامضا کوردیکم بر یازیده ،
مهرمهده یاییلمش برخولاندن بحث ایدن بر محررله
استهزا ایدیلوردی. فقط مهرمهده کزینک ساحلرنده کی
مناظر طبیعی و خاطرات تاریخیه کوزله مستی و دماغه
هیجان و بره مزجی که، بو ساحلارده بر جولاندن بحث
کولونج صابیلور؟ تاس و یاسن مهری قیلرندن گلش
بر آدامک مالک اولدینی بو حقدن تورک محررلری
نیچون محروم ایدیلینلر؟ قوتله صانیورم که ، روشن
اشرف بکک الک هیجانلی واک موفق یازیلری طوبقیو
سرایله دیوان بولنک تصویر و تفریقنه حصر ایندیکی
حقیقه لردر . مع هذا ، شوده وارکه ، سنه لردن بری
برابر یاشادینی زوجه سنک کوزله لکنی کوره کوره
بوکا آلیشوب زوجه سیله مقایسه جرأت ایدلمیه جک
قادیلره حیران اولان زوچلر کی، انسانده طوغوب
بو بودیکی شهرک و مملکتک کونا کون بدایینی کوزلری
آجیلالی کوره کوره عادتا قانیقاسیور . و بانه
قانیقاساماسه بیله ، اوزون سنه دن بری حیات یولنی
برابر بورودیکی آرقاداشنی الان ایلک زمانلرک
مفتون کوزبله کورسدهد بونی اعلانن ضیقیلان بر
صادق قوچاکی، طوغدینی بردن محنه جسارت ایده میور.
ایکینجی نقطه : بعض مملکتلرک و بعض یرلرک
کوزلکلری بر عنعنه اولارق قبول ایدلش و بعض
رنکلر و تصویرلر سیاحت ادبیاتنده قلیشه حاله
کشدیرکه، بولرک الک مشهورلری اسپانیول قادیلرینک
بر احتراض اولدقلری ، وندیک قانالرنده غوندولرله
کزمه نک حزن انگیز شعری و شرق مملکتلرنده کوزک

یکانه اثردر ، واولیا چلی ایله جناب شهاب الدین ،
بو وادینک آرالرنده بر باشقه سی بولونمایان ایکی
قومشوسیدر .

اون غوز ویا اعلان مشروطیت کله لرله تعریف
ایدیلن سیاسی انقلابی متعاقب ایسته نیلیدیکی کبی
طولاشیلمق وجولانلرک مشهودات و مطالعاتی ایسته
نیلیدیکی کبی یازلق حق احراز ایدلیدیکی حالده، سیاحت
ادبیاتی انواع ادبیه نک ینه الک متروکی قالدی . عراق
ایلله سوریه دن باحث یازیلری و بولردن ده اآشاغی
قیمتده اوروپا مکتوبلری ایلله جناب ، بو ساحه ده

آلدامایکز بنی

صارمش بنی آک سیاه کیجه لردن بر دیوار :
کوکلمده نه آی وار، نه کوچوک بریلدیز وارا

آنادن دوغما کورم ، بو حاله آلیشیم ؟
کوکلمک یانینندن چیقان آله و ایشیم .

کورمه مشکن کوزلرم افقنده کونش یوزی ،
کیم یاراتدی آنسزین بویالانچی کوندوزی ؟

کیم بوایشیق تقلیدی یابان ظالم سحر باز ؟
یم قارانلغمه دنیاده کونش دوغماز !

بو بویوک معجزه یه بختم بیله شاشیور .
آلدامایکز بنی ، کوزلرم قلماشیور !

بن صاعیرم ، برانسان سسی دوغادم داها :
نه هیچقیران کوز یاشی ، نه چینلایان قهقهه !

توکه نه بن بر حسرت هر آن ایچمده ایکلر ؟
کوکلم یالکز اوسسی جان قولاغیله دیکلر .

وارافمی صارمشکن سکوتک ثوردیکی آغ ،
نره دن عکس ایدیور بوجانه یاقین صدا ؟

بویوموشاق سس کیمک ؟ کیم آدمی آنیور ؟
آلدامایکز بنی ، قولالرم یانیور !

ایصنر قارانلغمه بر اقیق یالکز بنی ؛
آلدامایکز بنی ، آلدامایکز بنی !

آنقره - 21 حزیران 1928

مهول ساهر

ینه الک ولود قلم اولدی . حرب عمومی اناسینده
غالباحکومت طرفندن آلمانیه کوندیرلن خالدضیابکک
باشلادینی سیاحتنامه ایسه ، توریتلره مخصوص
(به ده کور) رهبرلردن مقتبس معلوت ییغینلریله
او قدر طائسز وجانسز اولمشدی که، بالذات محرری ده
بکنیه ریک دوامندن ظن ایدرم وازکچمشلردر. سلیمان
نظیف بکک بصره والیسی اولدینی زمان مصر و هندستان
طریقیه محل مأموریتنه کیدرکن ابوالضیا توفیق بکه
یازدینی برقاچ مکتوبک ویردیکی تأثیر ، بو وادیده
دها اوزون برشی وجوده کتیرمه مش اولماسنک

صوکره لوش او طه لرده قالین جلدی عربجه کتابلرک
اوزلرینه اکیلهرک ، عصرلردن بری بوایشه وقف
نفس ایتش بوتون نسللرک تدقیق ایتدکلری آیت
و حدیثلری نتیجه ده ینه عین شیئی آکلامق و سوبله مک
اوزره کونلرجه ، هفته لرجه ، آبلرجه . سنه لرجه
او قومندن عبارت قالمش اولدینی کبی ؛ ادبیاتده
باشقه بر شکله فقط ینه مطلق بر دائره ایچنده
محصور بولونهرق، فرق ایدیلیه جک قدر اوفاق آغیزلی
وبلکه بر چیفت کوزک حدودینی احاطه ایده میه جکی
قدر ایری کوزلی سوکیلرله ، پادشاه ویا وزیرک
حنکمه، قصرینه ویا صیرتنده کی محتشم کورکلرک نوع
و عددلرینی ده کیشدیرن موسمه عائد وهان دائما عین
کله لرله تشبیهلردن مرکب قصیده لره انحصار ایدیوردی.
بوطار و ساخته ادبیاتک منتسبلری ایچون ، قارله
اورتولش ویا آتشله قاورولش اوزاق صحرالری ،
خراب ویا معمور یابانچی بلده لری ، داها انکین
و دالغالری دها خیرچین دکلرلی ، واسملری بیله
قولاغه عجیب کلن دیارلره یاشایان بیاض ، سیاه
ویا صاری انسانلری تصویر ایتک خاطره کلزدی .
حق شناسیدن اعتباراً ادبیاتمز کیتدکجه غرب نفوذی
آلتنده قالدینی حالده بیله، ینه کوروپوروزکه، سیاحت
ایدن ادیبلرمن کوردکلری و طوبدقلری شیلری حکایه
ایتمکی بر درلو عادت ایدیورلر . دغدغه لی و ولوله لی
حیاتک ضرورتلریله فرانسه ده، انگلتره واسویچره ده،
سوریه و آناطولیده یاشامش اولان ضیا پاشا ،
(دیار غربی کزرن بلده لر، کاشانه لروملک اسلامی
طولاشیرکن بوتون ویرانه لر کورمش اولدینغی) بر
آز مغرورانه و وزن و قافیه ایلله سوبیلینجه ،
سیاحتلرینک تکمیل انطباعرینی آکلامش اولوورر.
نامق کلاکده ، مهم بر قسمی وطن داخل و خارجنده
اولق اوزره استانبولدن اوزاقده کچن حیاتده کی
سیاحت انطباعرلی ، ایچنده بالخاصه دبدبه الفاظ
بولونان برلوندیره ، برمدلی ، برماغوصه مکتوبی
دکلیدر ؟ هندستانه کیتنه دن (دختر هندو) بی
یازان عبدالحق حامد بک ، هندستاندن بر هندستان
سیاحتنامه سیله عودت ایتمه مش، رجائی زاده اکرم بک
بر کره موقت بروطفه ایلله طرابلس غربه کوندرلشده
بونک دائمیه انقلابی دوشونجه سیله بی حضور ،
بو سیاحتی حقنده تک صحیفه یازمامش ، توفیق فکرت بک
ایسه بیک بر شتومه لایق کوردیکی کهنه بیزانسدن
خارجه غالباً آدمی آتامشدر . فقط ، غریبدرکه ،
کیمسه نک اولدینی بردن قیلمدانا ماسی ستیاسنک
قطعی بر شکله تثبیتی متعاقب میدانه چیقان (ادبیات
جدیده) دوری ، سیاحت ادبیاتنه عائد و تمامیه غرب
اصولنده یازلش ایلک کتابی لسانزه هدیه ایتدی .
بو کتاب ، بن سوبله مه دن قارلرکم خاطرلادقلردن
امین اولدینم (حج یولنده) در . نه قدر فضله عربی
وفارسی کله لر قولالانلیر و بولردن ترکیلریا پیلیرسه
او قدر کوزل صحیفه لر وجوده کتیرلش اولاجنی
ذهنیق بواثرده شدله حکمران اولفله برابر ، و بو
ذهنیت یوزندن کتابک بر چوق صحیفه لری آرتق
اوقوغماز برحاله کلش بولونسه بیله ، (حج یولنده)
تورک ادبیاتک اون غوز انقلابنه قدر مالک اولدینی

ادبیات تاریخی

- اون طقوزنجی عصر قلاسیکلرندن -

بایوردلی ذهنی

خیلی زمان اول نشر ایتدیگمز بر مقاله ده [*]
حیاتی آ کلاسیکلر بایوردلی ذهنی ، بولندی عصرک
قلاسیکلرندن معدوددر . فی الحقیقه هر قلاسیک کبی
اونک ده مرتب بر دیوانی واردر ، قصیده وغزل
وادیسندده اثر وجوده کتیرمش ، قلاسیک نظم
شکلرینک هپسندده نمونه لری موجود اولان برشاعردر .

معلوم اولدنی اوزره قلاسیکلر مزک قصیده جیلکلی
تمیز ایدن نقطه لردن بریسی ده موضوعلرینک شخصی
عائد اولسی ، شخصیتلرک تصویرندن زیاده اولردن
بکلن و کورولن هر نوع التفاتلرک بر قارشیلنی
بولماسیدر . ذهنی ، همساکلری آراسندده بواقیمندن
بر آریلقی عرض ایدیور . اونده ، دها زیاده
(شناسی) نک قصیده جیلکلیه یاقین بر هویت
کورویورز . کزدیکی و مأمور اولدنی برلرده کوروب
تصادف ایتدیکی پاشارله متباداً سوکش ، هجواتمش ،
خصوصی حیاتنده اوغرادنی ضربه لره هپ هجو ایله
مقابله ایلشدر . قصد ایلدیکی پادشاهلر ، پاشالر
و وزیرلرده محقق مثبت برجه آریور . مثلاً دیواننده
کوردیگمز رستم ، رشید پاشارله عائد قصیده لرده
محقق ، پاشارک جمعیه متوجه خبرکار ایشلرینه تماس
ایتمش ، هیچ بر شخصی مربوطیت کوسترمه دن بی طرف
برلسان ایله تصویرلرینه دوام ایلشدر .

شو قادارکه بایوردلی ذهنی ، بر قسم معاصرلری
کبی غرب کولتورینی آلاچق بر منبع آیده میده دی ،
حادثاتک جلوه سی اوکا بویه بر مظهریت کوسترمه میده .
کوسترسه ایدی ، اوزمان بوسبتون باشقه بر ذهنی
کوره جگمز محقق دی . ایشته بایوردلی ذهنینک مثال
کتیرمکه لزوم کورمدیکمز ، قصیده جیلکلیک عمومی
ماهیتی بوندن عبارتدر .

غزلرینه کلنجه ، بو وادیده ذهنی شویله بویه
موفق اولمش بر « غزل نویسی » در . غزلارده ،
قوتلی ، آچیق و ممکن مرتبه ساده برلسان آلتنده ،
روحي اضطراب ایله یوغورلش برشاعر کورولویور .
« ذهنی زار » اونک آلتندن دوشمه ن بر فریاددر :

ذهنی زارک چوق فلاکتلر کتوردی باشنه
آل رخسارکله ای دلجو بلالی قامتک

کیدر عاشقلرک داده آلتندن ذهنی فریاده
یکیدن صحن بغداده قوریدر کربلا زلفک

کبی بیتلر ، مضطرب بر روحک عکسلریدر . بو عکسلرک
عینی زمانده بر صیجاقلق و بر افاده صمیمیتی ده واردر :

یوزینک شمال سمارینه هیچ بکزمه مین بر طرزده مائی
اولدیفیدر . هر کسجه کوزهل دیبه طانینمش یرلر
حقننده یازه جنی پرهیجان صیفه لری غایت قولایچه قبول
ایتدیره جک اولان محرر ، هنوز هر کسجه کوزهلکی
تسلیم ایدله مش بر عکسکندن بجنه قالفیشنجه ، قاره اک
حرارتلی مفتونیتلرک قارشینده بیله « عجا ؟ » دین
واینامتی ایسته مین بر نظره اوقور . بناء علیه سیاحت
ادبیاتی ادیبلرینک هجوم ایتدکلی یرلر ، دنیاک محدود
قطعه لریدر و چوق اوقونقی ایسته مین بر ادیب ، ماده
غاسقار آطه سیله بولیویا جمهوریتی اراضیسندده سیاحت
چیقماز . ذاتاً بونی ، مثلاً بوغاز ایچی و بویوک آطه
طوریرکن طوقبو خارجلرنده صیفیه به کیتمکی بر شیشلی
خاتم افندیسی ناصیل تلقی ایدرسه اویله ، یعنی بر آرز
کولونج وحتی حیثیتشکن بولور .

قطعه ... اوت فقط ، بوتون سیاحلرک طولاشدقاری
و بوتون ادیبلرک الهام آلمق اوزره هجوم ایتدکلی
مملکتلر ، ایتالیا و اسپانیا بلده لری ، مصرله فلسطین ،
شیمدی او معدن اوجاقلرینه بکزمه مکده درلرکه ، هر
ده لیزنده اوزون اوزون دولاشیلش و همان بوتون
جوهرلری چیقارتیلوب بوشالتیلش . ایشته - تاده میندن
بری کندیسی بر آرزده اونوتمش اولدیفمز - رولان
دورژولهس ، بومقاله نک سائق تحریری اولان (دوه سز
کروان) اثرنده مصردن ، فلسطیندن و سوریه دن
بخت ایدیور . لاکن قاچ شاعرندن ونه قدر ادیبندن
صوکره ... پک اسکی زمانلری و باشقه ادبیاتلری
براقلم ، فقط متوسط بر فرانسز قارقی ده ، بومملکتلر
حقننده ، مطمئن شاتو بریانله لامارتینندن باشلایه رقی
وپیه رولتیده اوزون اوزون توقف ایدرک کیم بیلیر
قاچ ادیبی اوقومشدر ؟ هله سوریه ؟ اوسوریه که
الیوم فعلاً فرانسز حاکمیتی آلتنده بولونویور ؛
اوسوریه که حربدن اول شهرلرینی دولاشان موریس
بارهس حقننده قوجامان بر کتابله نفیس بر رومان
یازدی ؛ ومع التأسف بر آرز فضله ولود و بناء علیه
یازیلرنده بر آرز اهلکار اولان هانری بوردو اک
کوزهل روماتی یه بومملکتندن آلدنی ، الهام ایله
وجوده کتیردی . شاتو بریانده ، لامارتینده ،
بارهسده ، بوردوده شرقه عائد اوقدر چوق تاریخ
و سیاحت کتابلری اوقومشلردی که ، یازدقاری
صیفه لرده کی معلومات تاریخیه ، باشقه سیاحلره عائد
خاطرات و شاعرانه کورونش آراسندده ، بر آرزده
اسکی بر سرای اوطه سندده اوزون اوتکلریله یورومسنی
شاشیرمش قادیلرله دوشملردی . بولردن صوکره
رولان دورژولهس هانکی آبدنه نک قارشیسندده تاریخی
سویله ته بیلیر ، و ماضی به عائد هانکی مضحکه ویا
فاجعه بی خاطر لاییشنده افاجعه ویا مضحکه نک قهرمانلری
حقننده یکی بر حس و یکی بر دوشونجه بولابیلیر ،
والحاصل اوته کیلری ناصل اونوتدیر ایلیر ؟

- صوکی وار -

دلدن سلامی یاره دی دیدم دیمش حبا
عرض صرامی یاره دی دیدم دیمش حبا
غزلی نه قادار کوزلدر !

ذهنی ، بوتون قلاسیکلری اوقومش ، هضم ایتمش ،
نظیره لر یازمش ، تخمیسلر وجوده کتیرمش برشاعردر .
شیخ غالبک :

ینه زورق درونم قیریلوب کناره دوشدی
مصراعیه باشلایان پارچاسنه وجوده کتیردیکی
نظیره ده اوندن کیری قالمادیغنی کورویورز . « فضولی » ی
دائماً قلبنده یاشاتان شاعر ، غزلارینک چوغنده اونک
تحسس طرزینی تقلید ایدرکن جداً بنه مشدر :

کورنلر سینه صد چاک نه نام آشکار آغلر
بلنلر سرگذشت حسرت بی اختیار آغلر
چنده آتش عشقه یانان حال نزار مچون
کل آغلر سنبل آغلر عندیلب ناله کار آغلر
بالخاصه تمامی نقل ایتمک ایستدیکمز شو غزل ،
بو بنه پیشی ابداع درجه سنه یو کسه لیتور :

تبغ حسرت طفل ایکن آجدی جگرندن یاره دی
دایه غم غمله تحریک ایلدی کهوارهی
دور جورندن اوصاندم ای منجم بختمک
سور چیقار برج فلکدن کوکب سیاره دی
زلف پیغامن کتور آه سحرکاهم کتور
عزیمک ای باد صبا سمت دیار یاره دی
دوغم عزیمدن ازل ویردم سکا اقراری
ایتم انکار ایتسه لر بیک یاره هر بر یاره دی
ناسزالر هب سزاواری لطفکدر سنک
دور جورک ای فلک هر دم بوذهنی زاره دی

الحاصل قصیده جیلک اعتباریله دورینک قلاسیکلریله
برابر یورون ، یالکن موضوعده اخلاق و اجتماعی
بر خصوصیت عرض ایدن ذهنی ؛ آرتق صوکلرین
یاشایان ادبی قلاسیکلر مزک سانسندده کوچوک بریلدیز
پارلیسی حالنده ، غزل وادیسندده یورومش ،
اون طقوزنجی عصرک قلاسیکلری آراسندده خصوصی
بر موقع صاحبی اولشدر . اونی ، اون طقوزنجی
عصر خلق شاعرلرندن بری صفتیله تدقیق ایتدیکمز
زمان بو خصوصی موقعک اهمیت ، دها بی آ کلاسیکلش
اولاجقدر .

ضیاءالبی فخری

[*] حیات : برنجی جلد - صانی ، 19 .

شاعرک حیاتی آریجه مختصر شکلده (ضرورم

شاعرلری) آدلی کتابک ایکنجی قسمنده (ص :

64 - 70) ، مفصل اولارقده یکی انتشار ایدن

(بایوردلی ذهنی) نک برنجی کتابنده آکلاسیکلر .

فضله معلومات ایچون بومنبعلره باقیلابیلیر .